

Anonimizuota versija

Vertimas

C-198/24-1

Byla C-198/24

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. kovo 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Austrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. kovo 8 d.

Ieškovas:

TQ

Atsakovė:

Mr Green Limited

AUSTRIJOS RESPUBLIKA

Landesgericht für ZRS Wien (Vienos apygardos civilinių bylų teismas)

Landesgericht für ZRS Wien (Vienos apygardos civilinių bylų teismas), kaip apeliacinis teismas <...> priverstinio vykdymo byloje, kurioje ieškovas yra **TQ**, <...> Viena, atstovaujamas dr. Sven Rudolf Thorstensen, LL.M., advokato Vienoje, atsakovė – bendrovė **Mr. Green Limited**, <...> Malta, dėl 62 878,00 EUR priskaičiuojant palūkanas ir išlaidas, išnaginėjus ieškovo apeliacinį skundą dėl 2024 m. vasario 15 d. *Bezirksgericht Innere Stadt Wien* (Vienos centro apylinkės teismas) nutarties Nr. 67E 810/24f-2, priėmė šią

Nutartį:

1. Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiamas šis prejudicinis klausimas:

Ar 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 655/2014, kuriuo nustatoma europinio sąskaitos blokavimo įsakymo procedūra, siekiant palengvinti tarpvalstybinį skolų išieškojimą civilinėse ir komercinėse bylose (OL L 189, 2014, p. 59), 7 straipsnio 1 dalies nuostata turi būti aiškinama taip, kad reikia neatsižvelgti į skolininko veiksmus, padarytus prieš trejus metus arba anksčiau, ir (arba) sprendimo vykdymo kliūtis skolininko valstybėje narėje?

<...> [sustabdomas bylos nagrinėjimas]

Motyvai

Dėl 1 dalies

2024 m. vasario 13 d. procesiniu dokumentu ieškovas prašė išduoti europinį sąskaitos blokavimo įsakymą. Be atsakovės sąskaitos Maltoje, buvo nurodytos dar penkios jos sąskaitos Švedijoje, Liuksemburge ir Airijoje. Dėl rizikos ieškovas nurodė, kad po to, kai buvo priimti dabar jau įsiteisėję ir vykdytini sprendimai, atsakovė perkėlė savo turtą, t. y. po to, kai 2021 m. sausio mėn. arba dar anksčiau pagal kitas priverstinio vykdymo procedūras buvo duoti leidimai vykdyti teismo sprendimus, atsakovė nutraukė sutartį su trečiaja šalimi skolininke – Austrijos bendrove *DIMOCO Europe GmbH*. Kyla pavojus, kad atsakovė taip pasielgs ir kitose šalyse ir visą turtą perkels į Malta. Maltoje neseniai buvo priimtas įstatymas, pagal kurį dėl viešosios tvarkos pažeidimo draudžiama vykdyti Austrijos teismų sprendimus, priimtus azartinių lošimų teikėjų, turinčių licenciją Maltoje, atžvilgiu <...>.

Skundžiama nutartimi pirmosios instancijos teismas netenkino ieškovo prašymo išduoti europinį sąskaitos blokavimo įsakymą pagal 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 655/2014 (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 655/2014) 19 straipsnį motyvuodamas tuo, kad remiantis 2021 m. įvykiais negalima daryti išvados, jog ir 2024 m. bus trukdoma arba bus gerokai sunkiau atlikti vykdymo procedūrą. Skubumo išžvelgti negalima, nes atitinkamas vykdomasis dokumentas buvo išduotas 2021 m., o ieškovas prašymą pateikė tik po trejų metų.

Tiesa, kad pirmosios instancijos teismas Maltoje atsisako vykdyti Austrijos teismų sprendimus, bet ar taip nusprendžia ir aukštesnės instancijos teismai, nėra žinoma <...>.

Dėl šios nutarties atsakovas padavė apeliacinį skundą, kuriuo prašo skundžiamą nutartį iš dalies pakeisti taip, kad būtų tenkinamas prašymas išduoti europinį sąskaitos blokavimo įsakymą <...>.

Kalbant apibendrintai, apeliacinio proceso dalykas yra klausimas, ar tenkinamos Reglamento (ES) Nr. 655/2014 7 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos. Ieškovas turi pateikti argumentus, kad kyla reali rizika, jog bus sužlugdyta arba apsunkinta vykdymo procedūra, ir juos patvirtinti.

Remdamasis pateiktais argumentais ir dokumentais, apeliacinis teismas laiko patvirtintomis toliau išdėstytais faktines aplinkybes ir jomis grindžia savo sprendimą.

Atsakovė yra azartinių lošimų įmonė, jos registruota buveinė – Maltoje. Atsakovė turi licenciją Maltoje, bet neturi koncesijos pagal Austrijos *Glücksspielgesetz* (Azartinių lošimų įstatymas). Austrijoje gyvenantis ieškovas Austrijoje lošė atsakovės organizuojamus azartinius lošimus, laikotarpiu nuo 2017 m. sausio 3 d. iki 2019 m. balandžio 25 d. jis patyrė iš viso 62 878,00 EUR nuostolių, dėl kurių Austrijoje pareiškė ieškinį. 2021 m. gruodžio 2 d. *Landesgericht für ZRS Wien* (Vienos apygardos civilinių bylų teismas) sprendimu ieškovui iš atsakovės buvo priteisti jo patirti nuostoliai – 62 878,00 EUR suma priskaičiuojant palūkanas ir išlaidas. 2022 m. vasario 21 d. *Oberlandesgericht Wien* (Vienos aukštesnysis apygardos teismas) sprendimu atsakovės apeliacinis skundas buvo atmestas. Abu sprendimai (ne vėliau kaip) nuo 2022 m. balandžio 13 d. yra įsiteisėję ir vykdytini. Ieškovui jo reikalavimo suma kol kas nesumokėta. Negalima nustatyti, ar ieškovas Austrijoje arba Maltoje yra pateikęs prašymą dėl šio reikalavimo priverstinio vykdymo.

Kitiems lošėjams anksčiau yra pasisekę pagal priverstinio vykdymo procedūrą išsireikalauti jiems priteistas sumas. Atsakovė naudojos *Dimoco Europe GmbH*, kaip mokėjimo paslaugų teikėjos, paslaugomis; šios bendrovės registruota buveinė yra Austrijoje, pas ją atsakovė turėjo kreditą ir ji, kaip trečioji šalis skolininkė, iki 2021 m. vasario mėn. pradžios išmokėdavo reikalavimų, pareikštų atsakovei, sumas. Laikotarpiu iki 2021 m. vasario 16 d. (tikslus momentas nėra žinomas) atsakovė nutraukė sutartį su *Dimoco Europe GmbH* tam, kad jos turtas taptų neprieinamas kreditoriams. To pasekmė – priverstinio vykdymo procedūros Austrijoje buvo nesėkmingos, o atsakovė atsisakė sumokėti sumas, kurios iš jos buvo priteistos Austrijos teismų sprendimais dėl patirtų nuostolių išieškojimo.

2023 m. birželio 12 d. Maltos parlamentas priėmė 2023 m. Maltos įstatymą Nr. XXI dėl Azartinių lošimų įstatymo koregavimo. Pagal šio įstatymo (toliau – Maltos įstatymas) 56A straipsnį draudžiama reikšti ieškinius licenciją Maltoje turinčioms azartinių lošimų įmonėms ir nustatyta, kad teismas Maltoje turi atsisakyti pripažinti ir (arba) vykdyti bet kokias užsienio šalių teismų nutartis ir (arba) sprendimus, priimtus pagal tokį ieškinį.

Panašiais atvejais ieškovai Austrijoje bandė pasiekti, kad azartinių lošimų bylose jų naudai priimti sprendimai Maltoje būtų vykdomi. Maltos pirmosios instancijos teismas (*Civil Court First Hall*) atsisako kreiptis į Teisingumo Teismą ir pateikti klausimą, ar Maltos įstatymas prieštarauja Sąjungos teisei. Negalima nustatyti, ar šie sprendimai įsiteisėję. Negalima nustatyti, kad vykdyti Austrijos teismų sprendimus, priimtus azartinių lošimų bylose, Maltoje atsisakoma įsiteisėjusiais sprendimais.

Teisinis pagrindas

Esminės byloje taikytino 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 655/2014 nuostatos yra šios:

14 konstatuojamoji dalis

[S]ąlygomis, kuriomis remiantis išduodamas blokavimo įsakymas, turėtų būti nustatyta tinkama kreditoriaus interesų siekti, kad būtų išduotas įsakymas, ir skolininko interesų užkirsti kelią piktnaudžiavimui įsakymu, pusiausvyra.

Todėl, kai kreditorius pateikia prašymą dėl blokavimo įsakymo iki teismo sprendimo priėmimo, teismas, kuriam pateiktas prašymas, turėtų būti įsitikinęs, remdamasis kreditoriaus pateiktais įrodymais, jog yra tikėtina, kad kreditoriaus reikalavimas skolininko atžvilgiu dėl bylos esmės bus patenkintas.

Be to, kreditorius bet kuriuo atveju, įskaitant atvejus, kai jam jau yra išduotas teismo sprendimas, turėtų įrodyti teismui, kad jo reikalavimui skubiai reikalinga teisminė apsauga ir kad be įsakymo gali būti trukdoma arba gerokai sunkiau įvykdyti esamą arba būsimą teismo sprendimą, nes esama realios rizikos, kad iki to laiko, kai atsiras galimybė kreditoriaus atžvilgiu vykdyti esamą arba būsimą teismo sprendimą, skolininkas gali būti iššvaistęs, paslėpęs ar sunaikinęs savo turtą arba jį perleidęs už mažesnę vertę, perleidęs neįprastą jo kiekį arba tai padaręs neįprastu būdu.

Teismas turėtų įvertinti kreditoriaus pateiktus įrodymus, pagrindžiančius, kad esama tokios rizikos. Pavyzdžiui, tai galėtų būti įrodymai, susiję su skolininko elgesiu reaguojant į kreditoriaus reikalavimą ar ankstesnio šalių ginčo metu, skolininko kredito istorija, skolininko turto pobūdžiu ir skolininko pastarojo meto veiksmams, kurių jis ėmėsi savo turto atžvilgiu. Vertindamas įrodymus, teismas gali laikyti, kad skolininko iš sąskaitų išimamos sumos ir jo išlaidos, reikalingos normaliai jo verslo eigai užtikrinti, arba periodinės šeimos išlaidos pačios savaime nėra neįprastos. Vien tai, kad skolininkas nemoka ar užginčija reikalavimą, arba vien tai, kad skolininkas turi daugiau kaip vieną kreditorių, neturėtų savaime būti laikoma pakankamu įrodymu įsakymo išdavimui pagrįsti. Be to, vien tai, kad skolininko finansinės aplinkybės yra nepalankios arba blogėja, savaime neturėtų būti pakankamu pagrindu įsakymui išduoti. Tačiau teismas gali atsižvelgti į šiuos veiksmus bendrai vertindamas, ar esama rizikos[.]

7 straipsnis

Blokavimo įsakymo išdavimo sąlygos

1. Teismas išduoda blokavimo įsakymą, jei kreditorius yra pateikęs pakankamai įrodymų, kad įtikintų teismą, jog reikia skubiai taikyti tokią apsaugos priemonę kaip blokavimo įsakymas, nes esama realios rizikos, kad be tokios priemonės bus trukdoma arba bus gerokai sunkiau vėliau įvykdyti kreditoriaus reikalavimą skolininko atžvilgiu.

2. Tuo atveju, kai kreditoriui valstybėje narėje dar nėra išduotas teismo sprendimas, sudaryta taikos sutartis arba išduotas autentiškas dokumentas, pagal kurį reikalaujama, kad skolininkas sumokėtų kreditoriaus reikalavimo sumą, kreditorius taip pat pateikia pakankamų įrodymų, kad įtikintų teismą, jog yra tikėtina, kad jo reikalavimas skolininko atžvilgiu dėl bylos esmės bus patenkintas.

22 straipsnis

Vienoje valstybėje narėje pagal šį reglamentą išduotas blokavimo įsakymas pripažįstamas kitose valstybėse narėse nereikalaujant jokios specialios procedūros ir yra vykdytinas kitoje valstybėje narėje nereikalaujant įsakymo paskelbimo vykdytinu.

46 straipsnio 1 dalis

Visus procesinius klausimus, kurie konkrečiai neaptarti šiame reglamente, reglamentuoja valstybės narės, kurioje vykdoma procedūra, teisė.

48 straipsnis

Šiuo reglamentu nedaroma poveikio:

<...>

b) Reglamentui (ES) Nr. 1215/2012;

<...>

Austrijos teisinis pagrindas

Exekutionsordnung (EO, Priverstinio vykdymo įstatymas) 389 straipsnyje nustatyta:

„Prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones

389 straipsnis. 1 Teikdama prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, pažeidžiama šalis turi tiksliai nurodyti priemonę, kurią ji prašo taikyti, laikotarpį, kuriuo ją prašo taikyti, ir jos tariamai turimą arba jai jau pripažintą teisę reikšti reikalavimą, taip pat konkrečiai ir patikimai išdėstyti prašymą pagrindžiančius faktus. Jei prie prašymo nepridedami reikiami patvirtinamieji dokumentai, teismui pareikalavus, turi būti pateikiama įrodymų, patvirtinančių šiuos faktus ir, jei dar nepriimtas teismo sprendimas, kuriuo pripažįstama pažeidžiamos šalies teisė reikšti reikalavimą, šią teisę.

<...>“

Priverstinio vykdymo įstatymo 422 straipsnyje nustatyta:

„Laikinių apsaugos priemonių taikymas ir taikymo sritis

422 straipsnis. 1. Jei šiame skirsnyje arba Reglamente (ES) Nr. 655/2014, kuriuo nustatoma europinio sąskaitos blokavimo įsakymo procedūra, siekiant palengvinti tarpvalstybinį skolų išieškojimą civilinėse ir komercinėse bylose (Reglamentas dėl europinio sąskaitos blokavimo įsakymo procedūros), nenumatyta kitaip, europinio sąskaitos blokavimo įsakymui taikomos nuostatos dėl laikinųjų apsaugos priemonių.

<...>“

Kiek žinoma, Teisingumo Teismas yra priėmęs du sprendimus dėl Reglamento (ES) Nr. 655/2014, bet dar nėra priėmęs sprendimo dėl jo 7 straipsnio 1 dalies konkretaus išaiškinimo.

2019 m. lapkričio 7 d. sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad mokėjimo įsakymas, kuris nėra vykdytinas, nėra autentiškas dokumentas, kaip jis suprantamas pagal 4 straipsnio 10 punktą (byla C-555/18).

2023 m. balandžio 20 d. sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, jog 7 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad, esant teismo sprendimui, kuris nėra vykdytinas, kreditorius turi pateikti pakankamą įrodymų, kad būtų galima preziumuoti esant teisėtą reikalavimą (byla C-291/21).

Abiejų sprendimų motyvuose identišškai nurodyta, kad pagal 7 straipsnį turi būti siekiama nustatyti tinkamą kreditoriaus ir skolininko interesų pusiausvyrą, numatant skirtingas sąskaitos blokavimo įsakymo išdavimo sąlygas pagal tai, ar kreditorius kilmės valstybėje narėje jau yra gavęs dokumentą, pagal kurį reikalaujama, kad skolininkas sumokėtų kreditoriaus reikalavimo sumą, ar dar nėra jo gavęs. Pirmuoju atveju kreditorius turi įrodyti tik skubų priemonės pobūdį dėl kylančios realios rizikos, o antruoju atveju jis dar turi įtikinti teismą *fumus boni iuris* (sprendimo byloje C-555/18 40 punktas, sprendimo byloje C-291/21 50 punktas).

Oberster Gerichtshof (Aukščiausiasis Teismas) 2023 m. gegužės 25 d. sprendime byloje Nr. 3 Ob 219/22k panašiu atveju, pateikdamas iš esmės identiškus argumentus (išskyrus, kiek tai susiję su Maltos įstatymu), nusprendė, kad Reglamento (ES) Nr. 655/2014 7 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos tenkinamos, kai yra patvirtintas ketinimu sukelti žalą kreditoriui grindžiamas skolininko veiksmas, kuriuo buvo siekiama, kad jo turtas taptų neprieinamas kreditoriui. Toje byloje nuo momento, kai atsakovė nutraukė sutartinius santykius su *Dimoco Europe GmbH*, iki momento, kai buvo pateiktas prašymas teismui, buvo praėję tik keli mėnesiai, o Maltos įstatymas dar nebuvo priimtas.

Pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 7 straipsnio 1 dalies formuluotę turi būti tenkinamos dvi sąlygos. Pirmą, sąskaitos blokavimas turi būti skubiai reikalingas, antra, turi būti rizika, kad netaikant sąskaitos blokavimo bus trukdoma arba bus gerokai sunkiau atlikti vykdymo procedūrą. Taigi ne tik reikalingas (riziką sukeliantis) skolininko veiksmas, bet dar turi būti šio veiksmo ir prašymo

pateikimo laiko sąsaja („<...> pastarojo meto [veiksmi] <...>“, 14 konstatuojamoji dalis).

Sutarties su Austrijos mokėjimo paslaugų teikėja nutraukimas turint ketinimą sukelti žalą kreditoriui yra atsakovės veiksmas, kuriuo siekiama vėliau sutrukdyti arba gerokai apsunkinti byloje ginčijamo reikalavimo vykdymo procedūrą.

Šiuo atveju nuo atsakovės veiksmo (sutarties nutraukimo) iki prašymo pateikimo pirmosios instancijos teismui praėjo kiek daugiau nei treji metai. Kuo ilgesnis yra laikotarpis, tuo mažiau skubus atrodo prašymas. Argumentas, kad nereikėtų atsižvelgti į kelerių metų laikotarpį, yra tai, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 18 straipsnį sprendimas dėl prašymo turi būti priimamas per kelias dienas. Trejų metų ar ilgesnis laikotarpis yra argumentas, paneigiantis sąskaitos blokavimo skubumą. Apeliacinio teismo manymu, sutarties nutraukimas neturi būti laikomas „pastarojo meto [veiksmu]“, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 14 konstatuojamąją dalį, o priekaištų dėl kitų atsakovės veiksmų ieškovas nepareiškė. Reikalavimo sumos nesumokėjimas nėra veiksmas, kaip jis suprantamas pagal 14 konstatuojamąją dalį, ir nepateisina ilgesnio laikotarpio. Nesant skubumo, prašymas dėl sąskaitos blokavimo turėtų būti netenkinamas.

Kyla klausimas, koku mastu reikia atsižvelgti į Maltos įstatymą. Apeliacinis teismas supranta, kad išaiškinti Maltos įstatymo prieštaravimo Sąjungos teisei ir jo panaikinimo klausimą taip, kad tai būtų privaloma visoms šalims, galima tik pagal pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Šiuo metu Maltos įstatymas galioja ir Maltos teismai jį taiko, tad reikia išnagrinėti, kokį poveikį jis turi šioje byloje.

Reglamentu (ES) Nr. 655/2014, remiantis jo 48 straipsniu, nedaroma poveikio Reglamentui (ES) Nr. 1215/2012. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 iš esmės reikalingas tik vykdomasis dokumentas (teismo sprendimas, taikos sutartis), o – taip pat banko sąskaitų blokavimą viršijanti – vykdymo procedūra atliekama tik vykdančiojoje valstybėje; pagal Reglamentą (ES) Nr. 655/2014 reikalingas rizikos įrodymas, kaip tai suprantama pagal 7 straipsnio 1 dalį. Apeliacinio teismo manymu, atsižvelgiant į tai, kad yra skirtingas teisės reiškimo pagrindas ir poveikis, darytina išvada, jog ieškovas gali pasirinkti, kuriuo reglamentu remiantis imtis veiksmų (žr. 6 konstatuojamąją dalį „<...> papildoma ir pasirinktinė priemonė <...>“). Ar vykdymo procedūra pagal vykdomąjį dokumentą (teismo sprendimas, taikos sutartis) remiantis Reglamentu (ES) Nr. 1215/2012 yra arba gali būti (prognozė) sėkminga, atsakyti šioje byloje nereikia. Taigi leidimas blokuoti sąskaitą negali būti neduodamas dėl to, kad – kaip šiuo atveju – prieš tai nebuvo bandoma atlikti vykdymo procedūros pagal Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012. Aplinkybė, kad vykdymo valstybė (pagal Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012) atsisako atlikti vykdymo procedūrą, nėra reikšminga sąskaitos blokavimui pagal Reglamento (ES) [Nr. 655/2014] 7 straipsnio 1 dalį. Šiuo atžvilgiu Maltos įstatymo nereikia nagrinėti. Be to, dar nėra nė vieno įsiteisėjusio Maltos teismo sprendimo dėl galutinio atsisakymo atlikti vykdymo procedūrą pagal Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012.

Vis dėlto Maltos įstatymas, remiantis jo formuluote, prieštarauja Reglamento (ES) Nr. 655/2014 22 straipsniui, dėl to trukdomas arba gerokai apsunkinamas prašomas Maltoje esančios sąskaitos blokavimas, taigi taip pat – reikalavimo vykdymo procedūra Maltoje.

Pagal Reglamento (ES) Nr. 655/2014 7 straipsnio 1 dalies formuluotę rizika vykdymo procedūrai nėra apribojama skolininko veiksmais, ją gali pagrįsti ir trečiųjų šalių veiksmai. Šiuo atžvilgiu į Maltos įstatymą, kaip vykdymo kliūtį, reikėtų atsižvelgti. Reglamento (ES) Nr. 655/2014 14 konstatuojamojoje dalyje orientuojamasi į kreditoriaus ir skolininko interesų pusiausvyrą, o dėl rizikos įrodymo – į skolininkui priskirtinus veiksmus, trečiųjų šalių veiksmai joje neminimi. Nei kreditorius, nei skolininkas nedaro įtakos Maltos įstatymui, todėl, apeliacinio teismo manymu, atrodo nepagrįsta atsižvelgti į Maltos teisės aktų leidėjo veiksmus. Maltos įstatymas neužkerta kelio sąskaitų, visų pirma esančių kitose valstybėse narėse, blokavimui, ir nepateisina leidimo blokuoti sąskaitą kaip kliūties blokuoti Maltoje esančią sąskaitą.

Taigi teismas prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinti Reglamento (ES) Nr. 655/2014 7 straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas.

<...>